

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายสุเมธ รอยกุลเจริญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๑๒/๒๕๖๗

วันที่ ๓ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { ศาลอุทธรณ์ภาค ๒

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ วรรคสอง เฉพาะในส่วนโทษทางอาญา ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติ ในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมาย ที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระ หรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” และวรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง” มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคล ย่อมเสมอกันตามกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมาย ที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้”

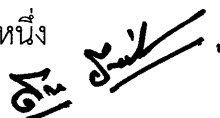
๑๖/๒๕๖๗

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ใดออกเช็คเพื่อชำระหนี้ที่มีอยู่จริงและบังคับได้ตามกฎหมายโดยมีลักษณะหรือมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ (๑) เจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็คนั้น (๒) ในขณะที่ยังออกเช็คนั้น ไม่มีเงินอยู่ในบัญชีอันจะพึงให้ใช้เงินได้ (๓) ให้ใช้เงินมีจำนวนสูงกว่าจำนวนเงินที่มีอยู่ในบัญชีอันจะพึงให้ใช้เงินได้ในขณะที่ยังออกเช็คนั้น (๔) ถอนเงินทั้งหมดหรือแต่บางส่วนออกจากบัญชีอันจะพึงให้ใช้เงินตามเช็คจนจำนวนเงินเหลือไม่เพียงพอที่จะใช้เงินตามเช็คนั้นได้ (๕) ห้ามธนาคารมิให้ใช้เงินตามเช็คนั้น โดยเจตนาทุจริต” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อได้มีการยื่นเช็คเพื่อให้ใช้เงินโดยชอบด้วยกฎหมาย ถ้านาคารปฏิเสธไม่ใช้เงินตามเช็คนั้น ผู้ออกเช็คมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือทั้งปรับทั้งจำ”

ข้อโต้แย้งของจำเลยทั้งสองที่ว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ วรรคสอง เฉพาะในส่วนโทษทางอาญา ขัดต่อหลักนิติธรรม เพิ่มภาระหรือจำกัด สิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ กระหน่ำต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ขัดต่อหลักความเสมอภาค ขัดต่อหลักการลงโทษทางอาญา ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งเช็คเป็นตราสารที่ผู้ประกอบการใช้เช็คเป็นเครื่องมือ ในการชำระหนี้ค่าสินค้าและบริการได้โดยไม่จำเป็นต้องพกเงินสดเพื่อให้การใช้เช็คเกิดความน่าเชื่อถือ รวมทั้งเพื่อให้ผู้ชำระหนี้ด้วยเช็คมีหลักประกันว่าเมื่อนำเช็คไปขึ้นเงินแล้วไม่เกิดปัญหาเงินในบัญชี ของผู้ออกเช็คไม่เพียงพอที่จะจ่ายเงินตามเช็คที่ระบุไว้ในเช็ค หน่วยงานภาครัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้องตราพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คใช้บังคับเพื่อเป็นมาตรการในการควบคุม การใช้เช็คให้มีประสิทธิภาพโดยกำหนดโทษทางอาญาเอาไว้เพื่อให้การใช้เช็คมีความน่าเชื่อถือ โดยในกรณีที่ผู้ออกเช็คกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้จะต้องถูกดำเนินคดีภายใต้บทบังคับ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คนั้น เพื่อเป็นการควบคุม ป้องกันและปราบปรามการออกเช็คโดยผิดกฎหมายจะทำให้ผู้ออกเช็คจะต้องใช้ความระมัดระวัง ในการออกเช็ค ตรวจสอบบัญชีของตนให้มีจำนวนเงินเพียงพอต่อการส่งจ่ายเช็คอยู่เสมอ การกำหนดโทษ ทางอาญาต่อบุคคลจะต้องถูกจำคุกเพราะไม่สามารถปฏิบัติตามการชำระหนี้ตามเช็คนั้นได้ เพื่อให้ระบบสังคม และเศรษฐกิจมีความมั่นคง และน่าเชื่อถือ และตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๗ ได้บัญญัติให้การกระทำความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค เป็นความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้กระทำความผิดได้ใช้เงินตามเช็คแก่ผู้ทรงเช็คหรือแก่ธนาคาร

๒๕/๘/๒๕๖๕

ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ออกเช็คได้รับหนังสือบอกกล่าวจากผู้ทรงเช็คว่าธนาคารไม่ใช้เงินตามเช็คนั้น หรือวันที่ผู้กระทำความผิดได้ออกเช็คเพื่อใช้เงินได้สิ้นผลผูกพันไปก่อนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ถือว่า คดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันจะเป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม สิทธิพลเมืองและสิทธิในทางการเมือง ซึ่งนำมาเพื่อประโยชน์ในการชำระหนี้ กำหนดให้มีมาตรการ การลงโทษทางอาญาไม่ส่งผลให้กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล หากบุคคลผู้ออกเช็คหรือผู้เป็นลูกหนี้ ซึ่งถูกฟ้องร้องดำเนินคดีไม่นิ่งเฉย ยอมรับชำระหนี้ตามเช็คแก่ผู้ทรงเช็คหรือเจ้าหนี้หรือธนาคารโดยเร็ว ผู้กระทำความผิดที่ได้ออกเช็คเพื่อใช้เงินนั้นได้สิ้นผลผูกพันไปก่อนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ถือว่า คดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เพื่อให้ผู้ทรงเช็คหรือเจ้าหนี้หรือธนาคาร ใช้วิธีการบังคับตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ นี้ เพื่อจะได้รับการชำระหนี้ เสียต้นทุนในการดำเนินคดีเพื่อบังคับชำระหนี้ให้น้อยลง อันเป็นการแก้ปัญหาและความยุ่งยาก อันเกิดจากการใช้เช็คและไม่มีการจ่ายเงินซึ่งไม่เป็นความผิดเฉพาะทางอาญาเท่านั้น ยังต้องรับผิดชอบแพ่งด้วย ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยมุ่งที่จะคุ้มครองทรัพย์สินของผู้ทรงเช็คหรือเจ้าหนี้หรือธนาคารไม่ต้องสูญเสียไปอันเกิดจากการหลอกลวง หรือการออกเช็คแล้วไม่จ่ายเงินตามเช็คอันจะสร้างความไม่มั่นใจให้กับผู้ทรงเช็คหรือเจ้าหนี้หรือธนาคาร หรือสาธารณชน การกำหนดโทษทางอาญาอันเกิดจากความผิดจากการใช้เช็คตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ยังมีความเหมาะสม อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือ ของผู้ทรงเช็คหรือเจ้าหนี้หรือธนาคารที่จะบังคับผู้ออกเช็คหรือลูกหนี้ให้ชำระหนี้ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ ของกฎหมาย เป็นการสร้างความมั่นใจแก่ผู้ประกอบการธุรกิจที่ได้รับเช็ค อันจะส่งผลต่อความเชื่อมั่น และเชื่อถือในการใช้เช็คและระบบเศรษฐกิจของประเทศต่อไป ดังนั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด อันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ วรรคสอง เฉพาะในส่วนโทษทางอาญา ได้กำหนดโทษ ทางอาญาไว้เป็นการสร้างสมดุลภาพระหว่างผู้ออกเช็คหรือผู้ทรงเช็คหรือเจ้าหนี้หรือธนาคาร เป็นการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ความสงบเรียบร้อยของประชาชนให้เหมาะสมเป็นไปตาม หลักความได้สัดส่วน ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๔ วรรคสอง เฉพาะในส่วนโทษทางอาญา ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ